

Mening et Skridt hen ad Vejen til at faa denne Grundlovsparagraf ud i Livet. Jeg tror ogsaa, der er mange, som ellers ikke ere enige med mig om disse Lovforslag, der dog ville indrømme, at naar man skal føre denne Grundlovsparagraf ud i Livet, maa man begynde fra neden af og med Oprettelse af Menighedsraad. Grundlovens § 75 taler meget kort, den siger: „Folkekirkens Forfatning ordnes ved Lov.“ At dette er et Paabud, ere alle enige om, og at der med disse Ord menes, at der ogsaa skal gives en repræsentativ Forfatning for Kirken, kan man ogsaa blive enig om. Men der menes rigtignok ogsaa noget mere dermed, idet Folkekirkens Tilstand skal ordnes ad Lovgivningens Vej, ikke som tidligere alene ved kongelig Anordning. Der menes nemlig dermed, at det er Lovgivningsmagten, som skal vedtage disse Love; at man altsaa ikke uden Lovgivningsmagten kan ordne Folkekirkens Tilstand, er ogsaa Meningen af Grundlovens § 75. Det ærede Medlem, der sidst havde Ordet, spurgte mig, om jeg angaaende disse Sager havde henvendt mig til Biskopperne og konfereret med dem, idet han gik ud fra, at Grunden til Ophævelsen af Kirkeraadet jo særlig var dets Tilblivelsesmaade, og ikke den, at der fra min Side var nogen Uvillie imod at høre Biskopperne. Paa dette Spørgsmaal skal jeg svare følgende. Da jeg blev Minister, laa det mig meget paa Sinde — hvad ærede Medlemmer ville kunne forstaa — at tage fat paa disse Omraader. Det har jeg ogsaa vist tidligere, idet jeg allerede som Medlem her af Tinget i flere Aar har beskæftiget mig med disse Sager. Da jeg kom ind i Ministeriet, forefandt jeg Erklæringer fra samtlige Landets Biskopper om det første af disse Lovforslag, om Menighedsraad. Det var i Fjor blevet tilsendt Biskopperne til Erklæring, og samtlige disse Erklæringer fandtes i Ministeriet. Af disse Erklæringer erfarede jeg, at der var udtalt Betænkelighed ved dette Lovforslag, og der var ogsaa Udtalelser om nogle Enkeltheder i Lovforslaget. Ved nu at gennemgaa Erklæringerne, har jeg saa vidt muligt taget Hensyn til, hvad der er udtalt i Erklæringerne om Enkeltheder i Lovforslaget. De have ikke alle erklæret sig for at faa Menighedsraad indført, men de have heller ikke alle erklæret sig derimod. Angaaende de øvrige Lovforslag, som jeg her har haft den Ære at forelægge for det høje Ting, er Forholdet det, at alle disse Forslag have været tilstillede Biskopperne til Erklæring, og kun en en-

kelt Biskop har ment, at Forslagene kunde bruges ganske uændrede, som jeg havde sendt ham dem. De andre have henstillet flere Ændringer og Forbedringer ved disse Lovforslag, som mere eller mindre ere blevne tagne til Følge; mange ere blevne tagne til Følge. Der er saaledes konfereret med Biskopperne om disse Sager.

Det ærede Medlem kom dernæst med et andet Spørgsmaal, som jeg ogsaa skal besvare, idet han ikke kunde finde Overensstemmelse mellem mine Udtalelser angaaende Loven om Kirkernes Brug og Motiverne til samme Lovs § 13, tror jeg det er. Han nævnte de Ord i Motiverne, at man ved at bestemme, at det af Menighedsraadet vedtagne Regulativ skal stadfæstes af Overtilsynet, vilde have *nogen* Borgen for, at ensartede Regler bleve fulgte. Jeg tror, at naar det ærede Medlem vilde lægge noget mere Vægt paa Ordene: *nogen* Borgen, vilde han finde Overensstemmelse mellem mine Udtalelser ved Lovforslagets Forelæggelse og Lovforslagets Motiver. Det ærede Medlem sluttede med en Tak, fordi jeg havde udtalt, at Folkekirken burde indrettes saaledes, at den levende Menighed maatte befinde sig vel i den, og spurgte, om dette fremdeles var min Anskuelse, idet han saa mente, at man kunde komme til et virkeligt Samarbejde om disse Ting. Ja, det er min Anskuelse. Jeg mener, at enhver som helst Reform af Folkekirkens Vilkaar vil være forfejlet, hvis Folkekirken ikke bliver saaledes stillet, at den kan være et godt Hjem for den levende Menighed. Deraf følger saa, at man fra alle Sider baade i og uden for denne Sal, og navnlig de Steder, som have Interesse for Menighedens Forhold, ikke maa kræve, at man just kan faa sine egne Meninger førte igennem. Det er ikke nok, for at nævne kirkelige Retninger, at indre Mission faar sine Meninger førte igennem, at Grundtvigianerne eller de højirkelige særlig faa deres Meninger førte igennem. Nej, Reformen maa være en saadan, at Folkekirken indrettes saaledes, at alle Partier kunne befinde sig vel i den, saa sandt som de virkelig ville den levende Menigheds Vel. Men jeg er enig i Konklusionen fra det ærede Medlems Side, at naar man har denne Anskuelse, maa man vel kunne naa til at forhandle sig til Rette om Sagen, thi saa mener jeg, at man er besjælet af den rette Aand, som er en tjenende Aand.

Der er sagt under denne Forhandling, at Folkekirken er en ren borgerlig Indretning. Det ærede Medlem, der sidst